

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlasky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stúpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Tisza a Kristóffy.

Nevedno istotne, či Tisza Kristóffymu závidí jeho zvláštny sverep, to je ale vôbec známo, že vo viacej článkoch písal proti nemu a zvlášte proti jeho plánu všeobecného a súkromného volebného práva. Čo títo dvaja páni medzi sebou majú a ako i kde píšu jeden o druhom, to zaiste nezaujima ct. čitateľov «Kresťana». To už ale zaujíma každého občana, že Tisza naraz vyslovuje sa proti všeobecnému volebnému právu a skrze toto dáva pred celým svetom frčku Kristóffymu, ale už tak, aby ju aj Fejérváry pocítil.

Kristóffy zas bráni sa a jeho volebné právo svojim spôsobom. Opakuje najprv jeho chýrnu reč, ktorú mu druhý spravil, a ktorú sa on ako sojka naspamäť naučil a zle-nedobre povedal, keď ako kandidát v Bogšani vystúpil. Túto chýrnu reč porovnal potom s Tiszovými článkami a potom povedal s veľkým seba-povedomím : hľa toto sú prvé následky slobodného volebného práva. Čo toto majú byť za následky? Rozdvojenie politických stránok. Toto chce a chce Kristóffy s jeho všeobecným a súkromným volebným právom docieľiť. Ostatne, kto zná Kristóffého a jeho zámery, musí byť presvedčený o tom, že kým jeho návrh k prevedeniu príde, z toho vo-

Patrónka Uhorska, oroduj za nás !

lebného práva nebude ani všeobecné ani súkromné. Jestvujúce politické stánky k vôli Kristóffymu sa tiež nerozpadnú.

Zanimavé je vedieť, že už gróf Tisza pracoval na reforme, teda rozšírení volebného práva. Týmto cieľom štatistickým úradom dal si vypracovať a poznášať všetky potrebné dáta. Kristóffy teda sadol si takrečeno do hotového a ponevác nahliadol, že Tiszove prípravy celkom zodpovedia jeho zámerom, na tomto štatistickom základe by chcel zaviesť všeobecné volebné právo. Chce sa on teda ozdobiť Tiszovými perkami. Vyťiahne kosierku Tiszovi a strčil ju sám sebe za klobúk. Túto kosierku ostatne zašpinil už Tisza, teraz ale u Kristóffyho je celkom zabrizganá a dokrivená. Z toho si Kristóffy ale nič nerobí, a drží sa ešte vždy za najkrajšieho mládenca na humne. Je to múdrosť, je to hlava, takto využívať politické pomery, hovorí zaiste sám k sebe, alebo mu to povedia tí, čo mu každodenne päty lížu. Lenže svet nič nevie o tejto múdrosti, ani o tom rozume, čo v tej obdivovanej hlave trčí. Ako Kristóffy heslom volebného práva svet prekvapil, nazdával sa, že sa koalícia zlakne a zaraz rozpadne. Stojí ona ale pevne ako skala a ani intriky viedeňské, ani dobrodružstvo so socialdemokratmi nemohli ju rozdrúzgať. Pyšní bol minister vnútorných záležitostí na svojich socialdemokratických druhov, bo očakával od nich, že celé Uhorsko na ruby obrátia. Stalo sa to ale práve naopak. Koalícia, ktorú mali socialdemokrati rozdrúzgať, stojí neporušená, stá a stá socialdemokratov nahliadajú nepravosti tejto revolucionárnej stránky a opúšťajú židovských vodcov. Koalícia stojí, socialdemokrati sa rozpadajú. A prídu oni k lepšiemu rozumu tí socialdemokrati a nahliadnu, že ich Kristóffy oklamal a za bláznov držal barón Gejza Fejérváry, keď im sľubovali to všeobecné a súkromné volebné právo. Toto mala byť len tá slaninka, na ktorú si títo múdri páni chceli lapať myši.

Veď je to skutočne až do smiechu, keď nie na pohoršenie, v tom okamžení, keď nezákonná vláda silou-mocou zrušiť chce konštitúciu krajiny, zničiť chce parlamentarizmus, nachodia sa ľudia, čo hovoria o sebe, že sú múdri a že chcejú dobre ľudu, a nebránia ani konštitúciu krajiny, ani parlamentarizmus, lež sa dohadujú o všeobecnom volebnom práve. Veď až zo-

trú konštitúciu a zničia parlamentarizmus na kiego padúcha bude komu to všeobecné a súkromné volebné právo.

Kristóffymu ale ani neide o to, aby všeobecné volebné právo previedol. Už teraz sa vie, žeby on mienil všeobecné volebné právo previesť na základe starého podelenia volebných okresov. Toto len o tom svedčí že sa Kristóffy prevedeniu tak vážneho zákona, ako je volebný, alebo nerozumie a preto by len takú povrchnú prácu rád vykonal, alebo, keď má tento zákon byť prevedený na základe starého podelenia volebných okresov, ktoré si liberáli niekedy pristrojili, podporovať má len liberálov. Všeobecné a súkromné volebné právo chcel by teda Kristóffy zaviesť ale celkom ku podpore liberalizmu. Je to ozaj čudno, že to vôbec ľudia nechcejú a nemôžu nahliadnuť. Ktože vymenoval vládu Fejérváryho, v ktorej je Kristóffy ministrom? Viedeň. Akým cieľom vymenovala Viedeň túto vládu? Cieľom posilnenia upadlého liberalizmu. Vláda baróna Gejzu Fejérváryho je vláda v každom ohľade cisárska a ku posilneniu liberalizmu. Vo Viedni ozaj neidu vymenovať vládu ku podpore koalície, alebo z koalície, lež keď ju vymenujú, to ona musí slúžiť len ku potúženiu liberalizmu. Najmä keď na jej čele nachodí sa generál. Či všetci tí, čo za Kristóffyho všeobecným a súkromným volebným právom horlia, rozmýšľali už nad týmto? Len liberalizmus je tomu na príčine, že vlast naša má prísť o konštitúciu. A všetkým biedam, trápeniam a prenasledovaniam, ktorým vystavený bol doposiaľ u nás ľud, ktoré trpí a v budúcnosti trpeť bude, je len liberalizmus na príčine.

Že všeobecným volebným právom len liberalizmus mieňa podporovať Fejérváry a Kristóffy, to vysvitá aj z prevedenia celého tohoto volebného zákona. Nemal príležitosti Kristóffy spôsob prevedenia jeho volebného zákona snemu predložiť, pred verejnosťou sa o tom tiež nezmenil. Vo Viedni pravda pretriasal svoje plány. Dá sa to ale predpokladať, ba za pravdepodobné držať, že vláda Fejérváryho celé prevedenie všeobecného a súkromného volebného práva mieni zoštatniť. Čo z toho nazleduje? Len toľko, že vláda vymenuje popisujúce volebné komisie. Kto sa nerozpamätá na to, ako tieto komisie gazdovaly dľa liberálnych zákonov? Tieto štátom vymenované komisie budú ešte hroznejšie gazdovať. Štát čo ich

vymenoval a zaiste dobre platit bude, budú v každom ohlade podporovať. Zádrapka sa ľahko najde. Koho chcú zapíšu za voliča. Koho držia za štátu neprajného, toho odmrštia. Či nad tým už rozmýšľali tí, čo Fejérváry-Kristóffyho volebný zákon tak dôrazne odporúčajú ľudu? Pod zoštatnením prevedenia volebného zákona rozumie sa aj to, že si vláda vymenuje predsedov ku voľbám. Že takýto vymenovaný predseda voľby na zreteli bude mať len rozkazy vlády, ktorá ho vymenovala a platí, to je jasné ako na slnci. Čo všetko neporobili liberálni predsedovia volieb. Tie politické prečiny, brutality, otrocity a nespravodlnosti, akých sa beztrestne dopustili, nedajú sa opísať. Voličia vôbec a najmä voličia ľudovej strany, sa vždy boľastne budú na ne rozpomínať. Vzdor tomu ale nachodia sa takrečeni priatelia ľudu, ktorí volebný zákon takej vlády, ako je vláda baróna Gejzu Fejérváryho, opovažujú sa vo verejných shromaždeniach ľudu odporúčať.

Hovorí sa, že Kristóffy pri prevedení svojho volebného zákona zvláštny ohľad chce brať na takrečenú triedu intelligencie. Toto je ozaj veľmi pekne od neho. Vládou vymenované popisujúce komissie nebudú teda vynechávať z lajstrov učiteľov, fiškálov, lekárov. Či ale aj kňazov nebudú vynechávať, to je iná otázka. Veľmi vážna otázka je ale, ako budú zachodiť s hospodármi a vôbec s ľuďom prespolným. Červení socialdemokrati a židia môžu byť svojho volebného práva istí, lebo len týmto k vôli tak barón Gejza Fejérváry, ako aj Kristóffy chcejú zaviesť a previesť to všeobecné volebné právo.

Jestli ale židia a socialdemokrati dostanú pri voľbách väčšinu a následkom toho v snemovi, vtedy bude koniec kresťanskému Uhorsku a brobármi jeho sú gróf Štefan Tisza a Jozef Kristóffy.

Nech je už raz koniec.

Čo ešte ani veuľ nesvitá v našej krajine? Aj na ďalej nás bude moriť a tlačiť židovský liberalizmus? Má panovať fraimaurerstvo a socialdemokracia a nie kresťanstvo? Nenie dosť na tom, ako u nás doposiaľ hospodárili? Liberáli uviedli také zákony, skrze ktoré remeselníci a roľníci chlieb ztratili, a vládu nad národom židia dostali. Takú slobodu nikto nemal, akú títo kazári. Verejne úžerili a klamali. Vždy mali obrancov, veď u nás všetko je na predaj: statočnosť, právo volebné, úrady, ba

aj rozum merali neraz za dukáty. Všetko, len aby sa Rothschild na nás nenahneval. Fabriky židovské s ich podlým tovarom zrušily remeselníkov. burza ale s papierovým zbožím hospodárov obrátila na žobrákov. Nerozumnosť, zneváženie ľudu chudobného, márnosť, podplácanie, delenie sa s obecným — krajinským — majetkom, bolo to svetlo, ktoré viedlo vlády naše. Nič nebolo dosť, aby sa nasýtily hladoši a aby Rothschild dostal svoje úroky. Vláda liberálna nemilosrdne odanila chudobu. Preš ustavične pracoval a sužoval ľud, ktorý vo svojej núdzi obrátil sa k úžernikom o pomoc. Z jednej strany eksekútor, teda štát, z druhej strany úžerník, teda kazár mordoval chudobného človeka a robil z neho žobráka. Takto bohatli židáci a rástly ich pozemky. Veď ústredné riaditeľstvo židov ten rozkaz vydalo, aby sa židáci usilovali dostať pozemky do ruky, čo je nepohnutelný kapitál, ktorý najlepšie poistí ich svetovládu. Najlepší prostriedok toho je, keď sa naučí ľud dlhy robiť. A liberáli s ich hlúpyimi zákonami postarali sa o to, aby sa to naučil. Zmenka (veksel) bola žatva pre židov, s tým kraľdi a zbíjali. A to pomenovali liberáli slobodným priemyslom a vyvinutým kupectvom. Na obety úžery, na tie zbojstvá ani jedon nehľadel, veď každý liberál vedel, že keď vyvandrujú ožobráčení kresťania, prídu do Uhorska státisíce špinavých kazárov, tiež to liberálov. Takúto hospodársku politiku viedly vlády naše. Vždy a všade židáci boli v prednosti.

Nuž a snáď úradníci liberálni prajnejší boli chudobe ako kazárski úžerníci? Veru nie! Kedy že bránili ľud, ktorý v zaostalosti a v poníženosti svojej bojzlive hľadel na nich a zatajil krivdy, lebo vedel, že nanajde pravdu, čo by ju kde hľadal. Bez žaloby trpel krivdy a neľudskosti. Veď vláda sama, najmä starý Tisza, vchoval bašov z úradníkov, ktorí na rozkaz — teda bez trestu — mohli robiť s ľuďom čo len ckeeli, len aby sa udržal na vláde židovský liberalizmus a aby kvitly nestatočné remeslá židov. Bola to vďaka za peniaze, ktoré židia dali na voľby a Rothschild na márnosť vlastníckych ministrov našich.

Medzi takéto pomery vohnal liberalizmus našu krajinu. Opravdové otroctvo a nič iné. A liberálom sa páčila táto osklivosť. Oni aj naďalej by chceli držať krajinu v otroctve. Tak to žiada od nich Rothschild. Teda bez slobody, bez práva, bez obrany, bez chleba a bez náboženstva. Veď čo robí terajšia biedna a opovrhnutá vláda k udržaniu liberalizmu? Vyznačila nitrianskeho fõispána, aby aj na budúce tak viedol voľby, ako dosiaľ. S čím povzbudila aj ostatných k podobným činom. Spojila sa s frajmaurermi, so socialdemokratmi, ktorí broja oproti jednote štátu a blahobytu krajiny. Vydá rozkazy podrobným svojim, teda všetkým kortešom, aby keď na to príde, bez obavy a bez ohľadu na zákon, sohnali väčšinu pre liberálnu vládu, s čím koniec bude namáhaniam verných priateľov ľudu a s čím Uhorsko aj naďalej zostane dojnou kravou Rakúska. A túto špatnú hračku menujú liberáli vlastníctvom, kdežto my, ktorí toto píšeme, ktorí bránime ľud a šľaháme liberalizmus, sme buriči a vlasti-

zradcovia. Áno, liberáli nevedia, čo je statočnosť, a ešte aj s vlastenectvom kupčia. Už dávno mal byť koniec tomu švindlerstvu, ktoré pod menom liberalizmus k vôli židom toľké roky prevádzajú a ktorému v obeť padne krajina naša, ak sa len čím skôr s liberalizmom neporátame. My ľudáci najviac trpíme od zúrivých liberálov, keď hriechy jejich vykričíme, ale za to nepoddáme sa. Tá židovská politika musí raz koniec vziať, ktorú Rothschild diktuje a ktorú sme dávno prekliali. Dávno sa nám shnusili tí liberáli, ktorí kresťanov do židovského otroctva ženú a núkajú nám okovy. Nech je koniec nesvedomidosti, počnime novú dobu, nový život na základe Kristovho učenia. My ľudáci žiadame pokoj, spravodlivosť a slobodu. Uznatie, že aj my sme synovia vlasti, a to najvernejší. Žiadame zákonitú obranu, práva občianske, úctu, lásku, ľudskosť a poľahčenie tiarch. Teda nie bezbožné fraimaurerstvo, ani divú socialdemokraciu. Nie násilenstvo a brutálnych bašov. Dosť sme už trpeli od nich. Nechceme takú snemovňu, kde sedia kšeftári a sluhovia židov, ale kde kresťania a priatelia ľudu pojednávajú o krajine a o živote národa. Nechceme také zákony, ktoré liberáli počas volieb majú šliapať, ktoré sú na škodu remeselníkom a hospodárom, lež k prospechu židovským špekulantom a úžerníkom. My zatracujeme tú nemravnosť a divokosť, ktorú liberáli do života uviedli. Zatracujeme tiež to neznabožstvo, ktoré liberáli zákonom vypovedali a ktoré s jej otrávenou nákazlivosťou nivočí ľud. Žiadame, aby duch kresťanský naplňoval školy, úrady, snemovňu a vôbec celý obecný život, lebo len kresťanstvo spasí našu krajinu, len s tým premôžeme cicavcov ľudu a len to mu poistí život.

Keď ale my kresťania chceme previesť tento vznešený úmysel, musíme sa celkom odvrátiť od židov a od liberálov a dať sa do práce za cirkev a za spolubratov našich. Masíme zanechať ľahostajnosť, s ktorou tak veľa sme škodili kresťanstvu, a bojovať za blaho naše s nezmeniteľnou oduševnenosťou a vytrvanlivosťou. Nech je koniec hnusnému liberálčeniu, v ktorom kochajú sa tí poblúdení bratia naši, ktorým nie kríž svieti, ale židovská hviezda a fraimaurerská kelňa. Nemáme čo očakávať od liberálov a od jich divých spojencov, lebo tí všetci číhajú na nás ako dravé zvery. Pozbavia nás vlasti, viery, majetku, slobody a duševného spasenia. Aby sa toto nestalo, musíme hľadať obranu a blaženosť v kresťanstve. Musíme len na kresťanských vodcov počúvať. Musíme len kresťanských ľudomilov voliť či do obecných úradov, či do stoličných výborov, či do snemovne, a nie švindlerov liberálnych, ktorí nás len klamú a ženú vodu na židovské mlyny. Musíme sa už raz poratať s tými lhármami, čo nás od jakživa za bláznov držali. Musíme sa prísne držať ľudovej strany, lebo len takto sa zprostíme židovsko-liberálneho otroctva.

Hore sa teda redáci! Shromažďujte sa pod ľudovou zástavou! Vytrvajte pri nej a nedajte sa viac klamať liberálom a tým čo s nimi a so socialdemokratmi držia! Vyhybujme im ako malomocným. Ani sa len neobzrite na túto čriadu, kde najdete židov, protestantov, frajmaurov, slovom všetkých nepriateľov Ježiša Krista. Kresťania

len na ľudovej strane majú miesto. Ktorý tam nenie, to je ľahťikár, to je lakomec.

Vy ale bratia, ktorí máte byť vodcami ľudu nášho kresťanského, nelakajte sa svätej povinnosti vašej a nezháľajte. To sa nepatrí!

Napred s ľudovou zástavou! Naplňte srdcia kresťanskou láskou, rozduchujte v nich oduševnenosť za vznešený cieľ náš! Pracujme všetci za cirkev, za ľud a za krajinu. Nech je tak!
Smelý korteš.

Arcibiskup Florian Stablewsky o reči vyučovania náboženstva.

Úradný list cirkevný arcibiskupstva Gnesen a Posen uverejňuje o reči vyučovania náboženstva nasledujúce nariadenie arcibiskupské :

Ako hlavný pastier zverených mi biskupstiev pokladám si za svoju povinnosť, v nadmieru dôležitej a spolu pre spasenie duše rozhodujúcej záležitosti, o pripravovaní totiž dielok ku prijímaniu svätých sviatostí, obrátiť sa k milovanému duchovenstvu.

Známo Vám z pojednávani kongregácií diecezán-ských, že len v tých pádoch, keď nedá sa určiť národnosť dieťaťa, rozhodnúť majú rodičia, v akej reči pripravovať sa majú dielky ku prijímaniu svätých sviatostí. Vo všetkých pádoch ale, keď nemožno pochybovať o národnosti rodičov a dieťaťa, rozhoduje v tomto ohľade výlučne patričný duchovný, nadovšetko, keby sa dozvedel, že rodičia proti svojmu presvedčeniu podrobujú sa dajakému vonkajšiemu vplyvu, ku protivnému chcujú sa odhodlať. Takýto nátlak z vonka vždy a všade drží sa za násilie proti svedomiu, ktorým najútlejšie city srdca sa urážajú.

Pripravovanie sa ku svätým sviatostiam je čisto cirkevná záležitosť, podrobená výlučne mojej cirkevnej právomocnosti a preto pokladám si to za svoju povinnosť pri bližiacom sa čase pripravovania ku svätým sviatostiam vystríhať a upomínať, aby tento pre život každého dieťaťa a akejkolvek národnosti nadmieru svätý čas nezneužíval sa ku dosiahnutiu iných cieľov. Žiadne dieťa nenie vstave v cudzej reči pripravovať sa ku tak veľavážnym okamženiám, ako sú prvá svätá spoveď a prvé sväté prijímanie, tým menej z násilia v cudzej reči z najhibších tajomstvi srdca sa vyspovedať.

Ohľadom na najvyšš nebezpečné a náboženstvu nepriaznivé časy, majú nielen velební duchovní, lež zároveň aj dobromyslní mužovia všetkých stavov, uznať vysokú významnosť náboženskej výchovy a zvláste záležať si dať na tom, aby viera vôbec, predovšem ale v útlých srdciach detí upevnená bola. Slušno jest ovšem vďaka vzdávať Bohu za to, že Jeho veličenstvo, najmilostivejší otec našej zeme, povinnosť viery v božského Vykupiteľa tak veľkodušne a vážne poníma a skrze toto vznešeným príkladom je všetkým svojim poddaným.

Velebné duchovenstvo teda vo všetkých udávajúcich sa pádoch nech jedná v smysle tohoto môjho osvedčenia a nech sa úplne dľa tohoto riadi, v povedomí svojej ťaž-

kej zodpovednosti pred Bohom za to, keby snád jejich vinou svätá viera v srdciach zverených im dietok oslábla.

Dano v Posen, 6. septembra 1905.

Čo bolo príčinou tohoto vznešeného pastierskeho listu? «Gazeta Niedzielna», časopis cirkevný vo Lvove udáva ju nasledovne: Pruská správa dopustila sa na ľude poľskom nového násilia. Po celej provincii pozňanskej vydaný bol všetkým učiteľom obežník s tým rozkazom, aby pozapisovali všetky poľské deti na nauku katechizmu v nemeckej reči, tak aby nauka náboženstva v poľskej reči úplne bola zo škôl vylúčená. V celom kraji povstal veľký ruch a rozhorčenie, bo čoho naučiť sa môže dieťa a akým bude ono katolíkom, jestli pravdy viery svätej učí sa mu káže v nesrozumiteľnom, ba i v nenávidenom jazyku. Arcibiskup však pozňanský, Florian Stablewsky, ako horlivý arcipastier, ačpráve mu krajinská správa pruská ruky zviazala, nedopustil toto ukrivdenie poľských detí, ale rozkázal osobným obežníkom podrobenému sebe duchovenstvu, aby pod žiadnou podmienkou nenasledovalo nariadenie luteránskej pruskej správy krajinskej a neutlačovalo svedomie poľských detí, to jest, aby im tak katekizmus prednášalo len v poľskom jazyku, ako ich ku prijatiu svätých sviatostí len v jejich materinskej reči pripravovalo. Pruská správa krajinská nalakala sa tejto energie arcibiskupa i vyslala do Pozne ministra vnútorných záležitostí, ako hovoria k odproseniu arcibiskupa.

Tolko píše poľská «Gazeta Nedzielna» k objasneniu pastierskeho listu arcibiskupa pozenského. Tento pastiersky list je zrejším dôkazom toho, že pruská vláda každý prostriedok používa k utlačeniu Poliakov a že sa neostícha utlačovať už i útle srdcia detinské. Lež aj toho je dôkazom tento pamäti hodný list pastiersky, ak pečlivo bdie horlivý arcibiskup Florian Stablewsky nad svereným si stádom. Prísne a zmužilé zakročenie jeho celkom je zodpovedné zásadám a nariadeniam cirkve. Tieto zásady ohlasuje aj «Kesfan», keď už doposiaľ vo viacej osobitných článkoch poukazoval na to, že slovo božie veriacim a nauka náboženská prednášať sa majú deťom len v jejich materinskej reči. Tieto zásady ako jedine korrektné a nariadeniam katolíckej cirkve zodpovedné vyznáva aj kresťanská ľudová strana. Dačo tomuto protivného o ľudovej strane a o «Kresťanovi» tvrdí, môže len zlomyseľnosť a prepiata nenávisť.

Odročenie katolíckeho valného shromaždenia.

Výkonný výbor krajinskej spoločnosti katolíckych kruhov, pod predsedníctvom grófa Jána Zichy-ho vo štvrtok dňa 5. októbra držal zasadnutie, v ktorom bolo uzavreté, že na 15—18. októbra ohlásené katolícke valné shromaždenie odročí sa na mesiac máj budúceho roku. Dotyčne tohoto došla nám nasledujúca uradná zpráva:

Šieste katolícke valné shromaždenie, ohlásené na dni 15—18. októbra výkonný výbor krajinskej spoločnosti uzavretím v dnešnom zasadnutí vynesným odročil.

Uzavretie toto vynesené muselo byť na prosbu mnohých, následkom obavy z patričného miesta, taktiež i na základe svojich vlastných náhľadov.

Prítomné politické pomery tak ťažko tlačia obecnosť, neisté prípady vývinov natoľko pútajú všeobecnú pozornosť, že túto celkom už pripravenému valnému shromaždeniu sotva by bolo možno v tej miere poistiť, ako to potrebné a vážnosti jeho zodpovedné je.

Práve ku tomuto shromaždeniu sobrané a do života hlboko siahajúce predmety požadujú, aby sa o nich v pokoji pojednávať mohlo. Ponevác úspech ten, na ktorý sa dalo rátať z pohybov po celej krajine v záujme tohoto shromaždenia sa ukazujúcich, zničiť môže jedon-jedinký obrat *najbližších dní*, a ponevác výbor na obrátenie sa k lepšiemu doposiaľ očakávané, ďalej ani čaká, lež ho ani predvídať nemôže, jednohlasne vynesené uzavretie svoje podáva s týmto verejnosti.

Budapešť, dňa 5. októbra 1905.

V mene správy

Karol Szentiványi,

správca krajinskej spoločnosti katol. spolkov.

POLITICKÉ CHÝRY.

O kríze.

Barón Gejza Fejérváry bol zase vo Viedni, aby dakým spôsobom vynútil u kráľa privolenie ku jeho radikálnemu programu. Fejérváryho program v jeho jednotlivých čiastkach, pomimo tých, čo sú doň od dávna už zasvätení, v krajine nikto nezná. Len to sa vie o ňom, že je to program radikálny. Na čele programu tohoto stojí pravda všeobecná a k tomu tajné volebné právo po obciach; prevedenie tohoto volebného zákona bude zosťatnené. Nachodí sa v tomto programe ešte aj radikálna reforma daní a viacej tučných kusov pre nepriateľov cirkve.

Toto by bol ten chýrny program. Nad toto ale ešte vážnejšia je tá otázka, že v terajších prefažkých pomeroch krajiny, akým cieľom má slúžiť tento program? Na koho sa mieni Fejérváry opierať pri prevedení tohoto programu? To vieme, že tento program zostavili v záujmoch nepriateľov našej vlasti. Aj to vieme, že jediným cieľom tohoto programu je zničenie a utlačenie väčšiny snemovne, na zákonnom a právnom základe stojacej koalície.

Tento cieľ dáva charakteru Fejérváryho programu. S jednotlivými bodami tohoto programu neideme sa teda prítomne zaoberať, bo veľ nejdá sa o tom, ako previesť volebnú reformu a iných zarovnak súrných otázok, lež jedine o tom, akým spôsobom možno by bolo zničiť na zákonnom základe stojacu koalíciu, ktorá bráni

konštitúciu Uhorska. Fejérváryho vláda by teda rada bola, keby mohla spojené stránky snemové zničiť, len aby liberalizmus aj s jeho privržencami i naďalej panoval vo vlasti našej. Vláde Fejérváryho teda nejde o konštitúciu ale o svoje vlastné záujmy.

K dosiahnutiu tohto cieľu s kým by sa mohol spojiť Fejérváry, ako s nepriateľmi konštitucionálneho a spoločenského poriadku? Dávno vieme, že Fejérváry a Kristóffy pevne rátajú na pomoc červených socialdemokratov a iných, ktorých ľahkomyseľnými sľubami pošastilo sa im zaslepíť.

Toto je armáda Fejérváryho. Potrebné by bolo držať inšpekciu nad ňou. Kráľ snáď len prezre si v duchu túto armádu, kým by dal prívolenie ku prevedeniu Fejérváryho programu a aby sa presvedčil, ak dôvery hodným a spoľahlivým živlom sveruje veslo svojej krajiny a svojho ľudu. Pravda že i doposiaľ musel svet skúsiť, že kráľovský trón podporu svoju hľadal vždy len v liberalizme, že miesto ku štátu upevňujúcemu a udržiavajúcemu kresťanstvu, obracal sa ku liberalizmu, akožto vždy a všade ku osvedčenej zkaže štátov. Prítomnosť zrejme svedčí aj u nás o tom, ak chybná, ba ak zkažonosná bola táto politika liberálna.

Po tejto trpkkej zkušeneosti dá sa predpokladať, že dynastia a trón nebudú sa opierať na revolúcionárne a v každom ohľade zkažonosné živly. Najsilnejšou a najvýdatnejšou ochranou kráľa a trónu je národ, je krajina s konštitúciou, nie ale radikálne a revolúcionárne živly bez Boha a vlasti. Toto nahliadne kráľ a v rozhodnom okamžení nedá povolenia ku prevedeniu radikálneho programu Fejérváryho.

Porada ľudovej strany snemovej.

Ľudová strana snemová v pondelok dňa 9. októbra o piatej hodine večer držala poradu vo vlastnom kruhu. Predsedať gróf Aladár Zichy; zápisnicu viedol Béla Nyáry. Prítomní boli: Ján Csernoch, Franc Csizmazia, Jozef Farkas, Otto Förster, Alexander Giesswein, Karol Hencz, Dezider Horváth, Pavel Kovács, gróf Gejza Majláth, Ján Molnár, Béla Nyíry, Alexander Karácsonyi, Štefan Szabó, Franc Szkycsák, Štefan Rakovszky, Karol Wildfeuer, Ján Trubiny, Franc Udvary, Mikulas Zboray. Dostavenie svoje pre zatanie vymluvili: Franc Buzáth, Juraj Szmrecsányi, Alexander Simonyi-Semadam, barón Ivor Kaas.

Gróf Aladár Zichy zahájac poradu, predovšetkým s radosťou oznámil, že gróf Gejza Majláth, ablegát szécsénskeho okresu vstúpil do ľudovej stránky. Porada s cieľom éljen vzala v známosť túto zprávu a privítala vrele nového člena ľudovej stránky,

Gróf Aladár Zichy sdeľuje ďalej, že keby snemovňa v zasadnutí dňa 10. októbra zas bola odročená, gr. Julius Andrassy, z poverenia výboru koalície vypracovaný návrh uzavretia, ktorý celá koalícia jednohlasne prijala, predloží snemu, čoho cieľom je doterajšie stanovisko koalície poznova a stručne vysvetliť; sdeľuje pri tom aj obsah tohto návrhu.

Štefan Rakovszky niekoľkými slovami vyplnil pred-

nášku grófa Aladára Zichyho a nabídnul, aby ľudová strana návrh uzavretia Andrassyho, jestli zapotreby, na sneme aj osobytne podporovala. Porada jednohlasne prijala v známosť vysvetlenie grófa Aladára Zichyho a súhlasila s náhľadmi Štefana Rakovszkyho. Konečne zeoberala sa porada so záležitosťami stránky. Najbližšie zasadnutie bolo v utorok o 7. hodine večer.

Pozdravenie grófa Aladára Zichyho.

Predsedovi ľudovej strany grófovi Aladárovi Zichymu doručený bol v pondelok nasledujúci telegram: «V obci Taszár vydržiavané ľudové shromaždenie srdečné pozdravenie a vďaky vyslovuje za konštitúciu brániace šľachetné účinkovanie vaše». *Ladislav Thaly*, krajinský výslanec.

Nový člen ľudovej strany politickej.

Gróf Gejza Majláth, krajinský výslanec volebného okresu szécsénskeho vstúpil do ľudovej strany politickej. Tomuto tešia sa nielen členovia ľudovej strany, lež zaiste aj celé obecnstvo kresťansko-katolícke. Je toto osvedčenie šľachetnosti z mnohých strán tak divo napádaného programu ľudovej strany. V skutku politická stránka už aj ako kresťanská povolana je k tomu, aby v lone jej pracovali tí najvýtečnejší mužovia za blaho vlasti a k dobrému ľudu.

Porady politických stránok.

V pondelok držaly porady všetky politické stránky snemové. O ľudovej strane podávame zprávu na druhom mieste. Tu spomíname na prvom mieste poradu výkonného výboru koalície, na ktorej jednohlasne bol prijatý návrh uzavretia, ktorý sa v utorok v tom páde snemovni predloží, keby snem poznova odročiť chceli. Držaly porady ďalej v pondelok: stránka neodvislých, nová stránka a stránka dissidentov. V týchto poradách prijatý bol jednohlasne návrh grófa Andrassyho. Noví dissidenti mali tiež porady, v ktorých pojednávali o stanovisku, aké majú zaujať na zasadnutí snemu v utorok. Čilý život panuje teda vo všetkých kruhoch politických.

Snemovňa.

S veľkou dychtivosťou očakávalo obecnstvo deň 10. októbra, v ktorý snemovňa po chýrnej audiencii 23. septembra sošla sa k prvému zasadnutiu. Očakávanie toto bolo celkom oprávnené, bo sa každý úfal, že tá urážka, akú utrpeli vodcovia koalície, v tomto prvom zasadnutí voľajakým spôsobom vyhladená a vyrovnaná bude. Nielen obecnstvo očakávalo toto prvé zasadnutie, pripravovala sa k nemu aj policia. Už za rána prišlo asi dvesto policajtov peších ku parlamentu a asi tridsať na koňoch. Postavili sa na veľkom placi pred parlamentom a ako by netrpezlivo čakali, či sa im neujde dajakej roboty. Tu razom ktosi vykrikoval, že príjdu študenti z university. Na to hneď vyslaný bol oddiel policajtov k universite, aby dorukovanie študentov zabránili, no onedlho prišli zpiatky s tou novinou, že je na universite všetko ticho. Ticho panovalo na uniersite, pred parlamentom a ticho panovalo

aj v samom parlamente. Takto sa to sluší na vážnych politikov, aby do života hlboko siahajúce záležitosti krajinské vybavovali nie s bubnom a hulákaním, lež vo vážnej tichosti.

Predseda snemovne Julius Justh už za včas rána prišiel do snemovne a dobre pred desiatou hodinou dostavili sa tam aj vodcovia koalície a radili sa v úradnej sieni predsedu. Ako sa tu radili, prišiel ku sieni predsedu pán v čierne rúcho oblečený a chcel vôjsť do vnútra; pri dverách stojací posluha nechcel ho ta pustiť a povedal mu, že sa vnútri vyslanci radia. V čierne rúcho oblečený pán nedal sa však odbiť a povedal, že ho barón Fejérváry poslal, aby predsedovi snemovne odovzdal list, v ktorom sa nachodí dopis kráľa. Rozumie sa, že čierneho pustili hneď ku predsedovi snemovne, počom sa začalo zasadnutie.

Otvorenie zasadnutia.

Päť minút minulo na pol jedenástu, ako predseda snemovne zaujal presidium. Vyslanci na to v jednom okamžení naplnili sieň, v ktorej sa zasadnutia držia. Na to predseda vyznačil zápisníkov. Zápisník Mikuláš Zboray ako prvý predmet denného poriadku prečítal kráľovský dopis, ktorým snemové zasadnutia odročené boli od 15. septembra do 10. októbra. Potom začal predseda hovoriť nasledovne:

— Ctená snemovňa! Dnes ráno...

— Kde je ministerpredseda? — pýjal sa Viktor Rákosi.

— Adolf Kazar, — pokračoval predseda — správca kancelárie, prišiel ku mne a odovzdal mi dopis ministra-predseda, ktorý včuf dávam prečítať.

Mikuláš Zboray prečítal list, v ktorom ministerpredseda pod /. posíela dopis kráľa, ktorým sa snem poznové odročuje a pripomína, že tento odročujúci dopis kráľov uverejní sa ešte dnes v mimoriadnom vydaní úradného časopisu.

Mikuláš Zboray prečítal potom list kráľa, celá snemovňa s veľkým hlukom slyšala čítanie dopisu kráľa, ktorý ministerský predseda barón Gejza Fejérváry poslal predsedovi snemu.

Dopis tento odročil snemovňu do 19. decembra s tým odôvodnením, že sa doposiaľ nepošastilo vymenovať vládu. Po prečítaní dopisu povstal hrozný hluk. Ku slovu sa hlásil gróf Julius Andrassy.

Reč grófa Juliusa Andrassyho.

Gróf Julius Andrassy, kým snemovní predloží svoj návrh uzavretia, musí urobiť daktoré poznámky. Medzi kráľom a parlamentom prostredníkom je ministerium. Toto je tradícia a zákonná obyčaj. Pýta sk teda: Prečo to teda nenasleduje terajšia vláda? (Výkriky: bojí sa!) Rečník to nedrží za bojzajlivosť, lež za opovážlivosť. Pýta sa, čo ku tomuto priviedlo vládu? Asnáď tým chce dokázať to, že za nič má snemovňu? Národ a snemovňa z každého skutku vlády vidia, že ich za nič drží. A dokazuje to najviacej tým, že na vláde ostáva. Ostatne

vláda slúži nielen kráľovi, lež aj nám. Všetko to zdá sa byť provokácia, ku ktorej táto vláda žiadneho práva nemá.

Prítomne len to chce odôvodniť, že ku predlohe návrhu svojho má právo aj po prečítaní kráľovského dopisu. Roku 1866. po dorazení kráľovského dopisu na základe mienky Franca Deáka, viedla sa debatta a vynesené bolo uzavretie. Už aj z tej príčiny treba nám vyniesť naše uzavretie, bo nevieme, čo nám zajtrajší deň donesie, nevieme či nám zajtra ministerium nezahrá tú komédiu, že prevezme sverep parlamentárneho ministerstva, s tým ukrytým úmyslom, že jesti to nepôjde, ostane zas to, čo je dnes. Veď to nenie nič nemožného, že jestli pri budúcich voľbách prítomná väčšina zase ku väčšine dôjde, vtedy snemovňu ani nesvolajú. Z tejto príčiny je potrebné, aby snemovňa teraz vyniesla svoje uzavretie.

Návrh uzavretia.

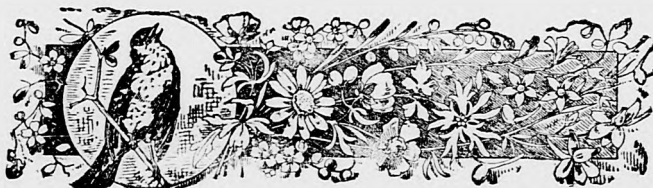
Dokončiac svoju reč gróf Julius Andrassy, prečítal návrh uzavretia, ktorý sa týmito slovami končí: «Na základe všetkého tohoto snemovňa najenergičnejšie protestuje proti opätnému odročeniu snemu a proti nezákonnému vládareniu». Po prečítaní návrhu zdvihol sa v snemovni tak veľký hluk oduševnenia, že posledné slová bolo sotva slyšať.

Liberáli utekajú.

Po Andrassym hlásil sa ku slovu gróf Štefán Tisza, liberáli sa ale nalakali, že príde hneď hlasovať i aby nemuseli na návrh Andrassyho hlasovať, radšej zutekali aj s Tiszom zo snemovne.

Po Tiszovi rečnil gróf Albert Apponyi za návrh uzavretia Andrassyho.

Predseda zakončil debattu a návrh uzavretia grófa Andrassyho prijatý bol jednohlasne. S týmto po prečítaní zápisnice, zatorené bolo zasadnutie.

Z CUDZOZEMSKA.

Pápež a francúzska cirkevná politika.

Z Paríža píšu, že po konečnom odhlasovaní návrhu zákona potahujúceho sa na oddelenie cirkve od štátu, na žiadosť pápeža Piusa X. zasadne národná synoda, na ktorej sa zúčastnia všetci biskupi Francúzska. Cieľom synody bude uvážiť všetky tie otázky ktoré sa okolo nového sriadenia cirkve vyskytnú. Biskupi predostrú jeho svätosti návrh ohľadom toho, že ktorý modus procedendi by bol najlepší pri vymenúvaní biskupov. Zrušením konkordátu totižto právo vymenovania biskupov patrí výlučne pápežovi, ale Pius X. je toho náhľadu, že dľa požiadaviek slušnosti pri vymenovániach má mať slovo aj kňazstvo, poľažne biskupský sbor, tak jako je to už dávno vo zvyku v Anglieku a v Spoj. Štátoch, že pápežovi predostrú troch

kandidátov a on zpomedzi týchto vymenuje toho, na ktorého chce sveriť uprázdnený biskupský stolec.

Konflikt medzi Gréckom a Rumunskom.

Medzi Gréckom a Rumunskom vypukol konflikt, ktorý zaviedol už až ku pretrhnutiu diplomatického spojenia medzi dvoma štátmi. O konflikte z Carihradu píše nasledovné: Napnutie pomerov medzi dvoma štátmi nastalo už koncom maja tohto roku. V tomto čase turecký sultán na sprostredkovanie rumunského zahraničného ministra Láhováryho v osobitej iráde uznal rumunskú národnosť v Turecku. Ökuménsky patriarcha, ktorý je zástupcom Grékov v Turecku, túto irádu si nevšimnul, a aj ďalej prekážal tureckých Rumunov, kuco oláhov, aby si udržovali kostol a školu a exkomunikoval každého kňaza, ktorý v cirkevnej službe používal rumunskú reč. Toto dávalo príčiny ku ostrým treniciam. Grécke bandy v Macedonii napadly Rumunov a grécka a rumunská vláda sa ustavične ohradzovaly a jedna na druhú vinu svaľovali. Konflikt sa konečne natoľko zaostril, že sa diplomatický pomer pretrhol a teraz i Grécko i Rumunsko v úradných telegramoch dávajú svetu na vedomie, že druhá stránka je chybná. V diplomatických kruhoch myslia, že jestli bude v oboch vláдах kus dobrej vôle, teda protivy behom krátkého času bude možno vyrovnaf.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Mlynár siahol po čiapke, vyšiel na dvor, aby z blízka videl, kto je tam. Snáď dáky pocesný poblúdil, hľadá si noclah. Ale kým Pavel prekročil prah, cudzinec zmiznul. Slivku vetrik pohyboval a hrobové ticho panovalo po celej dedine. Pes pritúlil sa k mlynárovi, priateľský krútil chvostom a zvedavo hľadel na chodník. Nikde nič. Zdá sa, že vandrovník ztratil sa pri zákrute.

Na druhý deň ľudia so strachom spozorovali bohaprázdnoš, ktorá sa v noci stala. Ježiš Kristus nevisel na kríži. Čo ho snáď vietor strhol? Nie, to sa nemohlo stať. Vietor je od Boha, ten ctí Syna Pána a rozkazovateľa svojho. Víchor aj dub vyvalí, porúca domy, ale nezvalí pri cestách stojace kríže. Tie trvajú stáletia, tak že sa nikto nevie pomätať, kto ich postavil. Ale keby to bol aj vykonal, Kristus by ležal tam pod krížom. Ale marne ho hľadajú, nenašli ho nikde, a tak istá vec, že ho voľakto lebo ukradol, alebo obrazil tak veľmi, že Kristus opustil dedinu. Ach, Bože náš, čo bude teraz? Kliatba sa uvalí na každého. Vypuknú požiare, choroby. Nasledovať budú povodne, suchoty a všeliaké nešťastia. Konec Ti-

mravej, Spasiteľ ju opustil. Bože smiluj sa nad nami. Ľud bedákal, lkal, vrhol sa na kolená a prosil Pána Boha o milosť.

Na tretí deň šeptali ľudia, že mlynár odohnal Ježiša. Vofakto videl, keď holou hlavou s flintou na pleci bežal ku krížu a strelil do Syna Boha živého. Áno, stvelil doň. Ruku zdvihol na Boha, a hnev Pána predsa nezničil tohoto bezbožníka.

Ľud cvalom bežal k mlynu a vyhrážal sa. Aj pán farár bol tam, strašné výčitky robil mlynárovi pre spáchaný hriech, a ustavične bedákal:

— Oh Pane a Bože môj, buď nám milostivý!

Prišiel žandár a vyzval mlynára, aby sa z toho zločinu ospravedlnil.

Pavel Fačko s tmavou tvárou hľadel na nespokojný dav ľudu. Počkal, kým krik utíchne, potom pomaly rozopnul svoj kabát a košeľu, takže vidno mu bolo holé prsia, a počal vraveť. To chce povedať, že áno, on strelil na kríž, lebo nenie Boha, nenie možno, aby Boh olúpil o všetko jedného spravodlivého, statočného a usilovného človeka. On vždy verne slúžil Bohu, konal povinnosti oproti nemu, nikdy nezneužil jeho sväté meno, nikdy ho nezaprel, nikdy mu nezostal dlžníkom s modlitbou, a za toto všetko Boh udrel po ňom klinecovým korbáčom, ako po dákom psovi. To on nezaslúžil. Takéhoto Boha on nepotrebuje. V takomto on viac neverí, tohoto zapredá. Áno, on strelil do kríža, on vyhnal z dediny Ježiša. Uzná vinu svoju, a teraz, keď všetko toto vyzradil, nedbá, nech ho dotrhajú na kusy; nech mu vytrhnú srdce; nech ho po sekajú na kusy a hodia do jarku.

Takto chce rečnúť, toto chce povedať ľudu, ktorý sa mu veľmi vyhrážal. Práve chce ústa otvoriť, keď zrak jeho padol na krivú slivku. A vtedy druhý raz sa zatriasol. Pri slivke stál ten istý vandrovník a smutne, ale dobrotively hľadel naň. Teraz už dočista poznal, že je to Kristus, do ktorého strelil. Ukonaný a shýbený stál tam pri strome a z pod plášťa jeho videl bolo krvavé prsia. Ruky teraz nemal na kríž položené, ako minulú noc, ale s jednou držal plášť, druhú ale dvihal do výšky, ako čo by bol napomínal a prosil Pavla, aby nebovoril. Tvár jeho odpuštenie hlásala, pohľad ale jemne vravel:

— Choď len, syn môj, ja merkujem na oheň a na vodu.

Mlynár sa zdelil a stisol perny. Pomalíčky zapnul si košeľu a kabát, a kým meravo hľadel na krivú slivku, tichým a bojazlivým hlasom povedal:

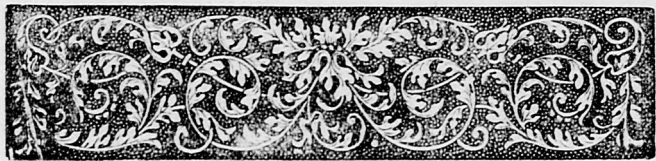
— Ja som neublížil krížu.

Ľud odišiel. Žandári pátrali po zločincovi, ale bez výsledku. Ten svedok, ktorý videl Fačku s flintou bežať ku krížu, bol naničhodný opilec, dosť ľahko jeho nepriateľ, preto naň nič nedali, čo sa ako prisahal, že on to bol, a iný človek nevidel tú bohaprázdnoš. Ale veď kto by bol aj myslel o Fačkovi také volačo, ved vždy bol verným synom cirkve. To utešené prikryvadlo, ktoré zdobí hlavný oltár, on daroval kostolu. Nikdy nezameškal nedeľné bohoslužby, a ťažký hriech tiež netlačil jeho dušu. Držali ho za nevinného. Vyetrovanie probovali v inom smere viesť,

aj zdržali jedného tesárskeho tovaryša, veľkého pijana, ktorý často zlorečil a hrešil na kňazov, ale nič nevedeli naň dosvedčiť, tak ho prepustili na slobodu. Ľud sa nijako nevedel utíšiť. Bol rozhorčený a o inšom za dlhý čas nevyprával. Daktori na toľko sa báli hnevu Pána Boha, že predali zem a domec svoj, a presťahovali sa do druhej dediny. Za nemožnosť držali, že by Boh nepomstil sa nad Timravou pre ten hriech ukrutný. To je isté, že jeden deň otvorí sa vrch a prehltnie celú dedinu, alebo spadne sirkový oheň, a spáli domy, ľudí, lichvu a všetko, čo je.

Ale chvála Bohu nestalo sa tak. Timravú nezpustošil ani oheň, ani voda, ani zemetrasenie. Letné mrazy nezničovali úrody a kravy tiež nedaly krvavé mlieko. Ba naopak, Boh láskavý neodňal od Timravej dobrotivosť a dal v nasledujúcich rokoch takú úrodu, na akú sa starí Iudia nepamätali. Zbožie ťažkých klasov vlnilo sa na zemách, stromy museli drúkami podopierať, toľko bolo na nich ovocia, seno nemohli vpratať do stodôl, zemiakov a kapusty toľko sa urodilo, že nikdy viac. Timravá počala bohatnúť, kde predtým chudobní Iudia bývali, tam teraz dobrobyt sa udomácnil. Čisté domy, tlsté kravy, plné sýpky a panské rúcho hlásaly, že na Timravú blažené dni zasvitly.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Arciknieža Matej zomrel. Z Malých Topolčian sdeľujú, že najmladší syn arcikniežata Jozefa a arcikňažny Augusty, arciknieža Matej v sobotu večer o 6. hodine a 45 minút odobral sa na večný odpočinok. Arciknieža Matej narodil sa 26. júna roku 1904. teda žil dovedna 15 mesiacov. Smrť malého arcikniežata je nečakávaný a boľastný úder na arcikniežata Jozefa, ktorý behom krátkeho času ztratil otea a malého syna. Mrtvolu malého zomrelého arcikniežata vložili do dvoch medených truhel a tieto položili do tretej truhly z tvrdého dreva. V kaplnke malo-topolčianskeho kaštieľa vystretú bezdušné telo malého princa posvätili v pondelok. Po posviacke preniesli mŕtveho na železnicu, po ktorej ho dovezli do Budína na nádražie južnej železnice. Vlák sem dorazil o 9. hodine večer. Karol Kánter, opät farár kráľovského zámku prijal na stanici s dvorným sprievodom zomrelého arciknieža a posvätil ho. Po posviacke odniesli malú mŕtvolu dľa obradov pre arciknieža predpísaných do kráľovského zámku, kde ju poznové posvätili a vložili do kripty arcikniežatskej ku rakvi arcikňažny Gizelly.

Dobročinnosť. Dr. Ján Csernoch, ablegát volebného okresu skalického, na dom katolíckych spolkov v Skalici vystavený daroval 1000 korún. Katolícky dom s veľkými a peknými slávnosťami posvätený bol v nedeľu dňa 8. októbra.

Statky vyhnaných mníšiek francúzskych. Tieto dni odpredali v Ricoubau vo Francúzsku nemovitosti vyhnaných mníšiek. Nemovitosti šacované boli na 207 000 frankov. Odpredali teda kláštor šacovaný na 20.900 frankov za 5000 frankov; rozsiahle hospodárske stanovia a dielne za 8000 frankov; krásne pozemky, ktoré medzi bratmi stály 60.000 frankov za 7000 frankov. Za všetky nemovitosti, ktoré ostatne všetko *židia* pokúpili, utrhli asi 20.000 frankov. Takto sa všade gazduje s cirkevnými statkami, keď ich štát shabe.

Vyslanec vo väzení. Z Dublinu (Irsko) oznamujú, že vyslanca John O'Donella odsúdili na tri mesiace do väzenia, lebo vyslanec v jednej reči poburoval ľud. Vyslanec nebol by musel sedieť vo väzení, keby bol prisľúbil, že na budúce zadrží zákony a že složí istú summu. O'Donell alo nechcel složiť kauciu a radšej nastúpil vymeraný trest.

Lacnejšie mäso v úradných jatkách. Cenu hovädzieho mäsa v úradných jatkách ustálili tak, aby za tie isté peniaze obecnstvo aj u každého mäsiara dostalo mäso. Práve preto hovädzie mäso sa v úradných jatkách nemiňalo. Dvadsať koňov vysekali behom štyroch dní, kdežto hovädzie mäso ostalo na krku mesta. Následkom tohto mesto dalo poskupovať lacnejšie hovädá a cenu hovädzieho mäsa znížilo. Toto malo aj svoj účinok, lebo včera sa minulo už všetko hovädzie mäso.

Štrajk. Z Trenčína píše, že v Zay-Uhrovcí robotníci tamojšej paličkovej fabriky zastavili prácu, lebo správa fabriky pre väčšie objednávky chcela predĺžiť čas roboty. Robotníci, ktorí pracujú od kusa, vzhľadom na to, že predĺžená hodina práce padá na večerný čas, nechceli prijať podmienky správy s tým odôvodnením, že nebývajú v Zay-Uhrovcí, lež v blízkych dedinách a tak len neskoro večer by došli do svojho rodinného kruhu, ačpráve musia uznať, že plat by sa im zlepšil. Vyjednávania o pokoj vedie manželka grófa Mikuláša Zayho, rodená orófká Margita Károlyi a je úfnosť, že tieto vyjednávania sa behom 1—2 dní skončia s úplným výsledkom.

Krvavá bitka na skromaždení. Kresťanskí socialisti v nedeľu popoludní o 4. hodine na námestí Marie Terezie do zahrady domu č. 16. svolali ľudové shromaždenie, na ktoré prišli aj socialisti a jako obyčajne, shromaždenie násilím prekazili. Keď totiž rečník kresťanských socialistov chcel začať rečníť, socialisti hlučne protestovali proti tomuto a žiadali, aby oni zvolili predsedu a notára shromaždenia. To aj urobili a potom začali spievať Marseillaisu, následkom čoho shromaždenie kresťanskí socialisti vydržiať nemohli. Preto požiadali pritomného policajného úradníka, aby medzinárodných socialistov odstránil. Policajti na rozkaz úradníka socialistov aj vytisli po jednom zo zahrady. Na to medzinárodní socialisti napadli poriadok udržiavajúcich policajtov palicami, hádzali na nich tehly a zavznely aj tri výstrely. Policajti prinútení boli vytasíť šable a dvoch robotníkov ťažko ranili. Štyroch medzinárodných socialistov zatkli. — Nuž hľa, takí sú tí socialdemokrati, všade robia len rozbroj a neporiadok.

6. Október. 6. oktobra bolo tomu práve 56 rokov, čo trinástich martýrov slobody v pevnosti aradskej popravili. V tento deň odbývaly sa vo všetkých chrámoch hlavného mesta smútočné služby Božie a vlastenecké občianstvo vytiahlo na cintorín, kde položilo vence na hrob grófa Ludvika Batthyányho a Ludvika Kossutha. Aj univerzitná mládež brala účasť na týchto smútočných slávnostiach. Najprv išla do chrámu Františkánov, kde bola smútočná sv. omša, po ktorej šli na slávnosť do veľkej sieni mestského domu. Na slávnosť mládež povolala vdovu po Jánovi Damjanichovi, jedného z trinástich hovédskych generálov a povolala cestou predsedu snemovne všetkých vyslancov. Popoludní o 2. hod. mládež pripojila sa ku pochodu občianstva a tiež vytiahla na cintorín. Aj na vidieku, vo všetkých väčších mestách odbývaly sa v tento deň smútočné slávnosti.

Klesá platenie dane. Dľa výkazu daňovej hlavnej pokladnice v hlavnom meste v mesiaci septembri zaplatilo 10.505 osôb 614.811 korún a 87 halierov rozličnej dane. V prvých deväť mesiacoch tohoto roku 114 333 daň platiacich osôb zaplatilo 21,497.596 korún a 40 halierov dane, kdežto v prvých 9 mesiacoch minulého roku 174 308 osôb splatilo 30,278.595 korún a 12 halierov dane a tak toho roku o 8,780.998 korún a 72 halierov menej dane splatili občania než minulého roku.

Vypadol z vlaku. Z Košíc píšú, že 75ročný 48ický honvéd Konštantín Krausz rodom z Nagy Szalánczu cestoval z Bardijova do Košíc. Pri stanici Garbócz-Bogdány ale starý pán vypadol s vlaku a to tak nežasne, že si zlomil rebrá a urazil si aj pľúca. Starého honvéda odviezli do nemocnice v Košiciach, kde teraz zápasí so smrťou.

Ulánsky strážmajster — vrah. Zo Stolného Belehradu sdeľujú: Hrozná udalosť sa stala na dvore ulánskej kasárne. Jedon strážmajster preklal odzadku jedného ulána, ktorý ho nechcel poslúchnuť. Vojak naskutku ostal mŕtvý, vraha ale zatkli. Prípád sa udal nasledovne: Ulánsky strážmajster Ján Zubrzycki včera rano vošiel do maštale a rozkázal ulánovi Damjánovi Dimitrievičovi, aby mu vyviedol z maštale osedlaného koňa, Dimitrievič na to odpovedal, že nemá času. Strážmajster sa pre túto neposlušnosť veľmi rozhneval a rozkázal Dimitrievičovi, aby hneď šiel do žalára. Ulán mu ale odpovedal, že k tomuto strážmajster nemá práva, jestli má proti nemu ponosu, nech ho vezme na rapport. Zubrzycki veľmi napálený vybehol do svojej izby a opásuc si šabľu vrátil sa ku ulánovi. Medzitým Dimitrievič šiel k studni pre vodu, strážmajster šiel za ním a nič netušiaciho ulána odzadku preklal. Šabľa mu cez chrbát vbehla do tela a cez prsá mu vyšla von. Nešťastný vojak ešte urobil pár krokov napred a potom práve v maštálnych dverách klezol a naskutku zomrel. Toto vidiac ostatní uláni, hneď oznámili vraždu plukovníkovi Maticsovi, ktorý vraha strážmajstra dal chytiť a zavreť. Hneď zaviedli proti nemu vyšetrovanie. Zavraždeného ulána pochovali s vojenskou pompou. O smrti ulána hneď upovedomili jeho rodičov, ktorý bývajú v stolici sriemskej. Na rakvu nešťastníka

položily vence ulánsky dôstojnícky sbor. mužstvo apioniersky oddiel. Strážmajster Zubrzycki slúžil už asi od 24 rokov pri vojsku, je ženatý a má familiu.

Falšovatella bankoviek. Z Lvova oznamujú, že tam chytili jedného človeka, menom Žigmunda Piepesa, ktorý pravdepodobne tiež mal účasť vo falšovaní dvadsaťkorunových bankoviek. Piepés veľmi často cestoval z Lvova do Londýna. Policia prekutala Piepésov byt a vtedy našla viac listov, ktoré dokazujú, že Piepés bol v spojení s hlavou falšovateľov, s Nukinom Sapirom. Aj v Londýne chytili dvoch členov falšujúcej bandy. Piepesa odovzdajú krajinskej súdnej stolice vo Viedni.

Chrám sv. Štefana v Budapešti stavali vyše polstoročia. Konečne ho už vystavili a mali by ho posvätiť. Novú basiliku majú posvätiť dňa 4. októbra, pretože ale rada blávného a sídelného mesla rada by bola, keby záverečný kameň utešeného chrámu položil sám jeho veličenstvo kráľ preto uzavrela, že posviacku chrámu odročí Za terajších zmotaných politických pomeroch avšak nevedno, kedy príde kráľ do Budapešti a od kabinetnej kancelárie ohľadom tohto hlavnomestská rada nedostala odpovede. Rada sídelného mesta nedávno mala určiť, kedy sa posväti chrám sv. Štefana, ale nevyniesla žiadne uzavretie.

Vyzdvihnutie jedného farského chrámu vnútorného mesta. Že kam majú preložiť farský chrám IV. okresu, to hlavné mesto posiaľ nerozhodlo. Tohto jednou príčinou je že súčasne aj kláštor piaristov chcú preložiť a potom hlavné mesto nemá nateraz peňazí, aby mohlo dať postaviť nový chrám. Jeden-druhý podnikateľ podal návrh, že kostol odtisne alebo vyzdvihne — jako sa to v Amerike často udá — ale hlavne mesto nabídnutie neprijalo. I teraz istý podnikateľ navrhol hlavnému mestu, že farský chrám vnútorného mesta za 600.000 korun vyzdvihne. Mernický úrad je ale proti plánu, lebo steny chrámu sú z piesočnatého kameňa a zo sypkých tehál a tak žiadne otrasezie by nezdržaly.

Nový mešťanosta Londýna. Minulý piatok bola voľba mešťanosta Londýna na budúci rok. Občania zvolili za lordmajora dľa tradičných foriem Waltera Morgana. Predošlý lordmajor dal na počtu svojho nástupcu hostinu. Nový mešťanosta Londýna je teraz 74ročný. Je členom jednej poprednej banky.

Na nervy choré knieža. Jako jeden lipský časopis píše, bavorské knieža Sigfried trpí veľmi na nervy a preto prinútený je dať sa liečiť za dlhší čas lekárom. Knieža je teraz 29ročný. Pred viac rokami v Rieme pri Mníchove na koňských dostihoch spadol s koňa a otriasol si modzgy. Na nervy chorý princ je najstarším synom roku 1893. zosnulého kniežata Maximiliana Emanuela. Knieža Sigfried slúžil v prvom jazdeckom pluku v Mníchove a viedol veselý život. Pred tromi rokami zo zdravotníckych príčin utiahol sa z aktívnej služby a viac sa ani do armády nevrátil. O rok pozdejšie zaslúbil sa s princeznou Mariou Annunziatou, s nevlastnou sestrou arcikniežata Franca Ferdinanda. Zo sňatku ale nebolo nič. Bavorské knieža dr. Karol Teodor je strýcom chorého princa.

Smrteľné nešťastie na poľovke. Notár obce Nitzki-falva Franc Endresz minulú dni počas poľovky strelil náhodou na dubozského učiteľa Juraja Csivika a ho na spodnom tele ranil. Nešťastný učiteľ vzdor tomu, že previedli hneď na ňom operáciu, skončil. Toto nešťastie vzbudilo veľkú sústrasť.

Zo slúžky millionárka. Nepredvídané šťastie stihlo v Koppenháge jednu slúžku. Vo Švédsku mala jedného bohatého pokrevného, o ktorom takrečeno ani nevedela. Boháč minulú dni zomrel a svoj majetok v hodnote troch millionov korún poručil v Koppenháge slúžiacej deťu. Šťastná deťu vzdor tomu, že ostala millionárkou, vyslúži u svojho gazdu celý rok.

Poklad na dne mora. V Sebastopoli s privolením ruskej vlády viac odborníkov robí prípravy, aby vytiahli v bolaklavskom zálive jednu anglickú loď, ktorú počas krymskej vojny údajne potopili ruské lode. Ruský admirálsky úrad totiž cele iste vie, že na potopivšej sa lodi jesto veľa zlatých peňazí, ktorými mali vyplatiť zold vojakov anglických. Hovorí sa, že na lodi je asi za 6 millionov korún peňazí.

Lúpežnícky útok pri Alžbetinom moste. Odvážlivý útok stal sa v utorok dňa 3. októbra večer v hlavnom meste. Pekársky majster z Tökölu Ignác Hein spomenutého dňa prišiel do hlavného mesta, aby tu nakúpil rozličné veci. Tu stretol sa s pekárskym majstrom Antonom Plausinom, ktorý tiež pochádza z Tökölu. Hein v spoločnosti Plausina ztrávil celý deň. Večer potom o 8. hodine šli cez Alžbetin most do Budína. Tu sa pripojil ku nim jeden známy Plausinov. Hein medzi rozhovorom sdelil mu, že chce kúpiť sudy. Plausinov priateľ sa ponúkol, že on vie dobrú adresu, kde môže sudy kúpiť. Keď prešli na budínsku časťku mosta, Plausinov známy riekol Heinovi:

— Dajte mi papier, napíšem vám adresu jedného obchodníka so sudami.

Hein nič zlého netušiac, vytiahol dobolku, aby podal Plausinovmu priateľovi papier. Na to neznámy človek vrhol sa na Heina a chcel ma vyrvať z ruky tobolku. Hein sa zúfale bránil a volal na pomoc Plausina. Tento ale vytiahol nôž a zkríkol na Heina:

— Daj nám tobolku, lebo ňa prekoleme.

Hein nevedel čo robiť a odovzdal tobolku, v ktorej bolo 1600 korún, Plausinovi. Útočníci potom ušli. Hein bežal na políciu, kde oznámil proti nemu spáchaný útok. Tam vysvitlo, že Plausin pre vraždu a krádež už 12 rokov vysedel. Zločincov stopujú.

HOSPODÁRSTVO.

Jasennia práca vo včelíne.

Dobrá jaseň je pre hospodára opravdové požehnanie, lebo včely nielen pre seba na zimu nosia dostatočnej potravu, ale aj včelárovi zostane hodná zásoba mádu. Túto okolnosť len ten vie oceniť, kto má veľa rodín, klátov, a vie, že čo koštuje zimné kŕmenie včiel. Pri dobrej jaseňi aj včely sa množia, dostaneme mladé rodiny, ktoré bezpečnejšie zimujú. Jak osožné je pre včelára dobré počasie, tak smutná a škodlivá je preň zlá jaseň. A ak aj leto nebolo prajné, keď pre veľkú páľivosť lečikde kvitly jedna-dve kvetinky, alebo keď udrely dážde, že včely nemohly sbierať, tak včelár má dosť starosti, ako budú jeho rody zimovať? Len vtedy vidí prozreteľný včelár, jak to múdre bolo v blízkosti včelína sadiť také rastliny, kry a stromy, ktoré slúžia včelám za bohatú pašu. Nech každý včelár myslí na toto, a nech nešahuje tých pár halierov, ktoré vydá za semä takýchto kvetín a rastlín, ani vtedy nie, keď je počasie priaznivé, aspoň sa včely nemusia ustávať na ďaleké pasienky. V októbri už prestanú sbierať. Vtedy prezrime bedlive každý jedon úl, a v ktorom najdeme zbytočného mádu, odoberieme z neho pre také rodiny, ktorým on chybuje. Čo zostane na zbyť, to je včelárovo. Vôbec to môžeme povedať, že šesť plných rámcov mádu je dosť na zimu pre jednu rodinu, čoho váha — brutto — je blízko 9—10 kilov. Z toho minú včely do polštvrta kila, ostatok nechajú pre mlad. Plášte, ktoré sme priložili do slabých úlov, musia byť zadenené lebo ináč mäd môže sa pokaziť, od ktorého potom včely ochorejú a vypadnú. Ak by sme nemali takéto plášte, tak ich dajme ešte v auguste do úla, aby včely pred časom zadenily komôrky plášťov.

To vie každý včelár, že len silné rodiny zimujú bezpečne. Hlavný zreteľ obráťme na matku. Vyše troch rokov starú matku netrpane v rodine, lebo takáto nielen že môže v čas zimy vypadnúť, ale aj na plodenie nie je taká súca, ako mladá, takúto matku teda vyčarujeme. Toto sa aj tak môže stať, keď slabšie rodiny spojíme a mladšiu matku im necháme. Pri tejto práci nasledujme strednú cestu, to jest, nerobme rodiny na slabé, ani na veľmi silné, lebo

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dáť vysvetlenie.

tieto bývajú nespokojné, veľa minú zo zásoby, ba stane sa, že skrze veľkú horúčosť, ktorá je v takomto úle, vyhynú. Keď máme spojiť rodiny, nemeškajme s tým, aby mali veľa času spriatelíť sa, a mimo toho, aby sa mali kedy vonku vyčistiť. Osirotenú, ale pritom ľudnatú rodinu nespojíme s druhou, ale jej dáme mladú matku v klietke, aby ju nezmárnili. Jak sú na klátoch špárky a otvory, tieto zapcháme, lebo cez zimu veľa musia byť v teple, najmä mlad, ktorá už vo februári sa ľahne. Chladný úl spôsobí nemoce, ktorým v obeť sa stane celá rodina. Nepriateľov včiel: mole, osy, motýle, pavúkov, myši, mravce a podobné hmyzy kántrime nemilosrdne. Jak úle, tak aj okolie včelína musí byť čisté, a to v lete tak, ako aj v zime. Prezruc takto všetky rodiny, schystáme zimnušný byt včiel, toto si ony síce samé vyhotovia, ale budme im pri tom na pomoci, lebo obyčajne sa dolu utiahnu, kde býva jasenná mlad, mäď ale vždy hore hladajú. Vyberme teda všetky rámiky a priestor, kde sa mlad ľahne, oddelme od mädovej komory doštičkami. Vyčistíme úl a potom jak hore, tak dolu na tej strane, kde je otvor úla, zavesme jedon prázdny alebo kvetinovým práškom naplnený plášť, lebo veľa prach tento nielen ku krmeniu mlade potrebujú, ale aj sami ho užívajú a to tým viac, čím je väčšia zima. Po tomto na spodok uložíme s mladou plné a s mädom do poly naplnené, ale zato celkom dokonané plášte, medzi ktorými môže byť aj práškom plný plášť. Vrchný priestor úlu naplníme s mädivými plášťami, pridajúc k nim jedon prázdny. Keď sa už veľa k zimovaniu umiestnili, pritisnime oblok dzierzónaka až po samé rámiky, neskôr ale, keď bude chladno, vypchajme prázdny, machom, kúdelou atď. potom nechajme už veľa v pokoji, lebo ony aj tak každú jednu aj tú najmenšiu škárku opatrne zapchávajú, aby tak boly chránené pred zimou. Úl len v tom páde otvoríme, ak by sme zbadali v ňom dáky neriad medzi včelami. Ak by ale už počasie bolo veľmi chladné, tak robme to v teple, lebo chladné a nepriaznivé počasie má veľmi zlý účinok na veľa, keď by sme vtedy úl otvorili. K jaseni aj vchod do úlu zúžme, aby veľa len po jednej mohly von a núter chodiť, robíme to preto, aby sa nepriatelia včiel nedostali do vnútra, lebo by tí potom tak medzi včelami ako aj v mladí mnoho škody narobili. Nenie radno vchod do úla celkom zapreť, z jednej stránky preto, aby otvorom tým veľa vždy čerstvý vzduch dostávaly, lebo v zdusenom povetrí by onemocnely a vyhynuly, z druhej strany ale aby veľa v peknom a príjemnom počasí mohly aj von vyleteť a sa vyčistiť. Ináč jak včelín tak aj veľa musíme vždy mať na dozore. Nechajme ich na pokoji, aby si po tej namáhavej práci cez zimu oddýchly a potom na jar začaly s novou silou svoju namáhavú prácu.

Dobre prezimované veľa vynahradia všetko namáhanie a všetku starosť opatrnému včelávi. Kto sa však o svoje veľa náležite nestará, ten má z toho len škodu, a takému je škoda veľa držať. *Gazda.*

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

DOPISY.

Horná Žďaň (Tekov).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Jestii za dobré uznáte, buďte tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Krešťane».

Dňa 7 ho septembra držané bolo u nás shromaždenie vo Svätom Kríži nad Hronom za všeobecné volebné právo. Veď by to dobre bolo, keby sme mali to volebné právo, ale len tí, čo štátne farchy znášajú, nie ale tak, ako sebe to socialdenokrati a tí myslia, čo s nimi slepo idú. Nuž ale vy múdri páni z Trubína, či vy poznáte tých socialdemokratov? A či vy to podistým viete, že oni to všeobecné volebné právo aj zaslúžia, keď si ho tak veľmi žiadajú? Za to socialdemokratické volebné právo mnoho hovoril u nás Michal Kúdela z Trubína. Bola to ale až veľmi čudná múdrosť, ktorú nám on tu ohlasoval. Sotva sme sa striasli toho nešťastného liberalizmu a teraz by sme sa zas mali podrobiť socialdemokratickému otroctvu. To by bola pekná vec! Či ale pán Kúdela vie, že socialdemokrati sú židovskí vojaci? Ktože pri liberálnych voľbách tak veľký nátlak robil na ľud? Židia! A kto vedie socialdemokratov? Zas len židia! Nuž ale veď kúdel je kúdel, tá je vždy strapatá, taký strapatý rozum má aj pán Kúdela. Kúdel sa spradie a neostane po nej nič a tak nebude nič ani z toho Kúdelovského volebného práva. Pán Kristóffy ho zaiste nevypracuje, lebo ten pôjde na odpočinok.

Prosím ale ešte o pár slov. Ja som starý a okuliare sa mi rozbily, až teda dačo pochybím, nuž mi to prepácte. Prišiel teda Michal Kúdela z Trubína aj s jeho priateľmi na to shromaždenie a sľuboval nám, že oni vydobijú to volebné právo, pri tom sa rozhadzoval na tej stolici ako mačka vo vreci, a tak nám zarečnil, že medzi štyristopäťdesiat ablegátmi, je len jeden, ktorý za slovenčinu na sneme bojuje, a to je Milan Hodža. Nuž Miško Kúdela, prečo teda nerečnil ten pán ablegát na sneme za slovenčinu? O všeobecnom volebnom práve vyprával aj Medvecký, Vesel a aj Paulíny!

Nuž ale pán Mišo Kúdela, vy sa veľmi mýlite aj s tými vašimi rečníkmi. Vy si to volebné právo tak predstavujete, aby každý nemánič, čo svoj majetok pregajdovoval a každý šuhaj ešte s mliečnou hubou a každý do-vandrovaný tulák mal hlas pri voľbách. Gazdovia ale a remeselníci a iní, čo s vami nedržia, keď aj veľké porcie platia a aj vojenskú službu odbavili, aby sa vám len z daleka smeli divať, ako si vy volíte. Nuž ale pýtam sa vás, Miško Kúdela, povedzte mi to s vašim strapatým rozumom, ako príde ten nemánič k volebnému právu? Ako príde k volebnému právu korheľ, čo majetok svoj pre-

gajdoval a ani obecné, ani štátne farchy neznáša? Ako príde ku volebnému právu ten špinavý žid, čo sa včera cez hranicu s pinklom do Uhorska prešmikol? Nuž ale tešte sa Miško Kúdela! Keď dostanete to všeobecné volebné právo, potom môžete ako kandidát vystúpiť v novo-baňskom okrese a Náročný Mlynár z Jalnej v Detve, keď už tak po detvansky blúznil proti grófovi Zichymu a proti ľudovej strane. Až vám dá Kristóffy peniaze a vyvolia vás, potom bude na sneme nová politická stránka a jej údovia budú: Michal Kúdela, Náročný Mlynár, Kristóffy, Hodža, Csizmadia, Jakub Izrael, Jakub Kardos, Bakonyi, Weltner, Goldner, Grosman, Garbai a ostatní socialdemokrati, židia a freimaureri. My už len ostaneme pri našej ľudovej strane, od ktorej nás ani Mišo Kúdela, ani Náročný Mlynár neodvráti. Nech Pán Boh živí ľudovú stranu a všetkých jej privržencov. *Starý Pindúr.*

Prievidza.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

Za povinnosť si držím našich občanov, to jest našich gazdov prievidzského okresu upozorniť na nové liberálne figle. Vieme dobre, že všetko má svojich nepriateľov a hľadá jedno druhé zničiť. Mačka, prenasleduje mysi, pes mačku, žid je nepriateľom kresťanovi a liberál ľudákovi. Naši liberáli, nadovšetko Filberger, už doposiaľ všetky liberálne figle povymýšľali a na našich poriadnych ľudá-koch previedli. Veľký sklad týchto figlov sa im ale, zdá sa, prv minul, ako svätá trpezlivosť našich poriadnych ľudákov. Museli sa teda o nové figle obhliadnuť a najst aj takého, čo by ich previedol. Naš pán Filberger už mnohokrát dostal po nose pre tieto figle, treba mu teda bolo obozreť sa, či niečo kde dajaký kutáč, čo by miesto neho tých ľudákov obrábal. Takýto kutáč sa aj ľahko našiel. Veď viete, gazdovia naši, kto je to ten kztáč. Je to pán Filac tam v Prievidzi. Je on ináč diplomatický gazda, veľ ale avandžiroval a postúpil v hodnosti, bo ostal zuzulovým direktorom. Predtým bol gazdovským úradníkom, ale v mladom veku išiel na penziu. Prečo, začo a ako gazdoval, to je jeho vec, do toho sa neideme miešať. To je isté, že má mnoho času a málo roboty. Prijíma preto, aby mu čas prešiel, tie najrozličnejšie úrady. Tak je po 1. Gazdovský dopisovateľ a dozorca nad tým, kto má zuzulínu v ťateline. 2. Je dozorcem okresných bujakov. 3. Správcem statkov a niekedy aj pohoničom pána prepošta. 4. Vlazanskej pálenici vážnikom zemiakov 5. Apatekárov varovčik. 6. Košovského Dámera ispanom. 7. Dozorca vodových výmolov. 8. Obecným rečníkom atď. atď. Úradov má teda pán Filac sila. Na nič ale tak veľkú váhu nekladie, ako na jeho direktorstvo zuzuliny. Chodí teda teraz celý deň po chotáre a hľadá v ťateline zuzulínu. Tomuto úradu rozumie sa náležite, bo v Prievidzi 70 gazdov dostalo už citáciu na 10. októbra k slúžnovskému úradu pre tú zuzulínu.

Nuž ale pán Filac sa zaiste lepšie rozumie tej zuzu-

line, ako gazdovským zákonom a predpisom. Preto mu tieto treba trochu vysvetliť. — Zákon predpisuje do 1-ho júla zuzulínu kantriť, ale nie ostatného septembra. Nuž povedzte že mi diplomatický gazda, pán Filac, 1-ho júla v celom Uhorsku aká ťateline stojí na koreni? Pravda len stará? Bo 1-ho júla ešte skoro všetko zbožie stojí na koreni. O zuzuline ešte ani neslýchať. Čo chce tým zákon docieľiť, že nakladá zuzulínu kantriť? Pravda, aby sa zuzulinové semiačko nerozmnožovalo. Teda každý zdravého rozumu človek vie, že len v tej ťateline sa má zuzulína kantriť, ktorú si na semeno nechávame; už aj v starej, druhého kosenia ťateline, netreba zuzulínu kantriť, lebo sa prv pokosí, než by zuzulína do semiačka prišla. To diktuje nám už aj prevedenie toho kantrenia zuzuliny, totižto kopanie, že to len v tej ťateline treba urobiť, ktorú vyoreme. Pán Filac nám ale káže nové ťateline kopáť a orať. Ponevác je tento rok každá ťateline plná zuzulínou, podľa jeho rady museli by sme všetky mladé ťateline vyorať. Nuž a na rok čím potom kŕmiť? Na to zabúda ten diplomatický hospodár, že lichva aj na rok chce žrať a že ju treba kŕmiť. Na diplome veru, čo by ak pekné bolo, ťateline nikdy nenarastie, skorej snáď tá zvestná zuzulína.

Vyzývam preto všetkých ctených gazdov celého okresu, až by vás pokutovali — čo neverím — apelujte proti tomuto výroku. Lebo preto, že dakomu dal Boh len slabého rozumu, my pokuty platiť nemôžeme.

Ponevác tento zákon už 11 rokov máme a v ťateline na krmu vždy bola zuzulína, a nikdy s nami také komédie nevyvádzali, iné si nemôžeme myslieť, ako že tieto citácie sú len nové figle liberálne, aby ľudákov stíhať a prenasledovať mohli. Naš prievidzský mandát, keď inak nie, chceli by teraz zuzulínou zašpiniť. Veď na tom terajšom mandáte nachodí sa ozaj všetka zuzulína, stoklas, kúkoľ, sneť, kmín atď, ale však ho tí naši ľudáci vyčudí a keď ho vyčistili, odovzdajú ho tomu, komu patrí. Pánu Filacovi dám tú radu, aby radšej na tých židovských kupcov dával pozor, čo ťatelinové semäno predávajú, aby nebolo so zuzulínou pomiešané, taktiež aby dával pozor na tie veľké panstvá, ktoré ťatelinové semäno dorábajú, aby ono čisté prišlo do obchodu. V hospodárskom záujme bude teda treba sriadiť u nás jednu hospodársku direkciju, ktorej členov predložím, keď budúce písať budem o tých kôloch, čo nám okolo hradskej do našich rolí posadili. Zatiaľ s Bohom!

Ludák.

Budapešt.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kresfane» uverejniť.

Aby to ctení čitateľa vedeli, ja čo tieto riadky píšem som rodák z prievidzského okresu a som občan lazanský. Čo ma k tomu pohlo, aby som tento dopis napísal je to, aby som poprosil tých rodičov z našich horných strán, čo tu v Budapešti majú svojich synov, žeby ich prisne napomenuli a im lepšiu výstrahu dali, lebo jednúc oni budú

pred Bohom v deň súdny zodpovedať za svoje dielky. Vy kresťanskí synovia ale, čo ste dňa 15. septembra išli pozrieť pred krajinský dom, prečo ste neostali radšej doma alebo v robote? Dobrý kresťan nemôže, ba ani ne smie spolu držať s tými, ktorí na cirkev a kňazstvo všeliaké nehanebnosti kydajú. Chcete takých podporovať, čo o Bohu ani počuť nechcú? Židovským vodcom jejich platíte každý týždeň 40 halierov, čo vám oni za to dajú? Koľko ľudí pre týchto neznabohov zanechalo prácu, aj to len zo strachu pred tým hulákaním po uliciach a po krčmách, kto má z toho chosť? Židia! Mnohí sú tu tak navyknutí keď majú robotu, zo svojho kvartiera aj na hodinu cesty musia ísť, kým do roboty stanú a pri tom po ceste stavia sa v každej krčme u žida na tú smradlavú otravu, doma ale darmo čakajú otec a matka na tých niekoľko korún od syna, on ich nepošle, bo ich nechal u žida za smradlavé pálené. Kresťania, dajte už raz pokoj tým židom; nenavštevujte ich krčmy, nechodte na socialdemokratické shromaždenia, nepodporujte ich židovských vodcov vašimi krvopotne vyrobenými peniazmi. Nepodporujte tých, čo jednotajne blúznia proti Pánu Bohu a Matke Božej blahoslavenej Panne Marii. Svoju vieru zastávajúte si všade, nehaňbite sa prežehnať a pokloniť pred katolíckym kostolom. Lebo tam je váš Spasiteľ, ktorý vás jednúc pred svoj súd povolá aj s vašimi rodičmi, vtedy vás veru ani tí židovskí vodcovia, ani tí socialdemokrati nezastanú pred spravodlivým Sudcom. Pochvalne musím pripomenúť, že sa už viacej kresťanských robotníkov odtrhlo od socialdemokratov a neplatia viacej tým židovským vodcom. Tito sa teda navrátili na dobrú cestu. Bol tomu ale aj zvrchovaný čas! Bo ctení kresťania! kto nás s Bohom zmerí? Židia a či socialdemokrati? Zanechajte tie socialdemokratické spisy a keď vám ich kto dá, do ohňa s nimi, alebo do toho najposlednejšieho kúta v dome. Čítajte kresťanské spisy, čítajte a držte si «Kresťana», nie ale to čo kadejakí židáci načarbú. Vy ale kresťanskí rodičia, čo máte tu synov a dcéry v Budapešti, dajte im rodičovské a prísne napomenutie, nech socialdemokratov nenasledujú. Mnohí rodičia sa sťažujú na svoje pokazené dielky, prečo? Neskoro im dali naučenie. Pokazili sa v socialdemokratických shromaždeniach. Počuli tam od neveriacich ľudí, že vraj nenie Boha, že nemusia veriť ničomu, že sú slobodní, môžu robiť čo chcú a nemusia ani vlastných rodičov poslúchať. Zlé časy žijeme. Nezpúšťajme sa teda Pána Boha a Boh nás neopustí. Pomáhaj nám a požehnaj nás Boh! Nezúfajme teda, lež robme tak, ako sa to na kresťanov-katolíkov sluší: predchádzajme dobrým príkladom našim poblúdivým bratom, napomínajme a napravujme ich na pravú cestu, však oni sa ešte dajú napraviť. Vysvetlime im, že tá socialdemokracia nevedie k dobrému, ale ona vedie len k záhube časnej i večnej. Pamätajte na to, že kto zavrhuje Boha, zavrhne ho jednúc aj Boh v deň súdu. J. B., robotník.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan»-a!**

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vysoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Upozornenie.

Uctive upozorňujeme ctených čitateľov našich, že ktorí podlžné predplatky do 15-ho októbra nám nedoposlú, noviny naše ďalej nedostanú.

Administrácia.

Spisy redakcii zaslané.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hosp. odárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižička formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižičkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlive pestujú, my všetranne ale sme v nich hodne zaostalí, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižičku priateľom ľudu do pozornosti.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Dopisovateľ. Richvald. Škoda, že list o jeden deň pozde prišiel. Ďakujeme.

Dopisovateľ Cs. List sme dostali. Pri príležitosti ráčte nám zas niečo poslať.

Krestania, kupujte len u krestanov!

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti.

O káve. Opakujúce sa a aj v časopisoch spomínané zdrazenie bobkovej kávy bolo príčinou obávania sa našich gazdín pred zdrazením každodenného nápoja kávy. Táto obava bola by predtým oprávnená, v čuľ ale čo zavedená je Kathreiner Kneipp sladová káva nemá žiadneho základu. Zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner má táto sladová káva takú dôraznú chuť bobkovej kávy, že sa hojne potrebovať môže ako dodavok, čím sa dľa ľubosti výdavok na raňajky a svačinu nahradí. Nervy rozčulujúcu kávu bobkovú možno aj celkom na bok odložiť, bo zdravá Kathreiner káva trochu silnej zavarená, chutná i sama znamenite. Nadovšetko gazdiny, ktorým dobrobyt jejích domácich na srdci leží, dávajú prednosť Kathreiner sladovej káve. Pri kúpe pravda odporúča sa tá najväčšia opaternosť, bo výlučne Kathreiner Kneipp sladová káva

má veľmi vážnu prednosť bobkovej kávy a nechýba jednostajných pokusov odporúčať obecnstvu ako dodavok kávy bezcenné padelania za rovné ceny. Chuť pravda potom nezodpovedá očakávaniu a zmýlená gazdina chová sa nepriaznivým predsudkom aj oproti opravdivej Kathreiner Kneipp sladovej káve. Nemeškajme preto pri kúpe dôrazne vysloviť meno Kathreiner a každý bálík pohliadnuť, či stojí na ňom ochranná známka «farár Kneipp» a meno «Kathreiner».

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 16.45-17.25, peštianska K 16.10-17.15, belehradská K. 16.30-16.95, banátska (77 kilogramová) K. 16.30-16.90. — *Raž*: K. 12.70-13.10 — *Jačmeň* na krm K. 12.50-13.00 — *Ovos*: prvotriedny 13.00-13.60, druhotriedny 12.80-13.00. — *Kukurica*: K. 16.90-17.25
Repica: K. 23.80-24.20. — *Proso*: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	26.60	25.60	24.80	24.00	23.20	22.20	20.40
			č.	7	7½	8	
			K.	18.40	16.40	13.60	

Otruby: K. 09.40, hrubé K. 09.80.

Datelinové semä: lucerna K. 108.00 do 116.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 05.00-05.40, žlté K. 05.60-6.40 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 18.00-19.00, tmavý K. 19.00-20.00, drobný K. 20.00-20.50, tarkavý K. 25.00

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s meno **SCHICHT**, čistým a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskom, čo je v stave dokázať, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešatinu. I.

Hrach: K. 25'00—20'50 — **Šošovica** veľká čistá K. 36'00
46'00 — **Konopné semä:** K. 26'00—27'00. — **Lanové
semä:** prima K. 18'00—19'00. — **Rasca:** K. 62'00—
64'00. — **Mak:** sivý K. 53'00—54'00, modrý K. 56'00—
58'00. — **Ladník:** K. 14'00 do 15'00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** rafinovaný K. 72'50—
73'50, kockový K. 74'00—75'00, kandis biely K. 81'50,
žltý K. 71'50—72'50 za 100 kilogr. pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 43'00
ruský (***) K. 41'00 za 100 klg.

Lekvár: srbský (1904) K. 23'25—23'50, slavonský
(1904) K. 00'00—00'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 25'00 do 27'00
srbské (80—85 kus.) K. 27'00—27'50.

Sviňská masť: bpeštianska K. 156'00 do 157'00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 ku-
sova K. 152'00—154'00 za 100 klg.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 138'50 do
139'50. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden
barill 40'50—41'00.

Neni choroby vo vašom dome
keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,
tohoto kraja všetkých balsamov, ktorý je výlučne istým lie-
kom proti všetkým chorobám; tento cizý balsam zasta-
vuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reu. u, boľenie zubov
a krížov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, slovom
proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-
Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosť bol v každom
dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor.
65 hal. franko s počtovou dobierekou. K dostaniu u lekára
Franc Grosz-Nagy v Debrecine 27. č. V Buda-
pešti v lekárni Jozefa Török,
Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej
krajičke ktorou v najkrat-
chyňa **hajduság masť na fuzy,** som čase do-
siahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 3 koruny
25 hal. franko s počtovou dobierekou.

DEMETER SOLUT. KALISUL FOGNAJACOL jehož najchý-
rečnejší lekári a professori s vytečným účinkom upo-
trebujú pri suchej nemoci (tuberkulozi), kašľaní, zach-
ripnutí, prsných a pľúcnych nemocí, kašle, astme,
fažkom dýchaní, suchom kašľaní a gágorovných nemo-
ciach, horúčku a potenie zastaví. Pri detskom somárskom
kašľí **Dolicin** nevidané účinky preukáže. Cena 2 kor.
hall. a kor. Dostať u Kornela Demeter, lekárnik, u
Szászváros-e, Iskola-tér 53., a v Budapešti u Jozefa Török
lekárnik, Király u. 12.

Sukne Lodenové kus 65—70 kr.; grisetové
1 zl. 1.20 a vyšej; zátery,
košele šatky, pančuchy atd. všetko za výhodné
ceny. Dalej odporúčam

Praktické deky na kone.

Tiež i k prikryvaniu čelade sa hodiace kus 1 zl.
50, 1.80, 2 zl. Spočtovou dobierekou zasiela tkáčska
dielna Adolfa Jelínek v Lisku. p. Jimramov. Morava
5 kilová zasielka presvedčí každého o dobrej
jakosti a neobyčajnej lacnote a povzbudí ku
muobým ďalším objednávkam

Kdo jeden ráz skusi ten druhí ráz kupizas.

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem
môj, v slovenskej reči, bohaté ilustra-
vaný cenník, ktorý viac než 1000 obra-
zov obsahuje rozličných hodín, zlatých
a strieborných predmetov ako aj
hudobných nástrojov

Hanns Konrád
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1493. (Česko.)

Oznamy * *
*** * prijíma**
administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-utca 28.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé dri-
apané 9 kor.
60 hal., lepšie
12 kor. Biele
mäkké, jak
páper 18 kor. — 24 kor. Biele
ako snah mäkké ak páper.
driapané 30 kor. — 36 kor.
Rozposielame s dobierekou
franco; zamene nie a nazpät
prijae je pod touti výnimkou
dovolené jestli sa na poštovej
útraty vynahrada. **Be-
nedikt Sachsel, Lo-
bes 135** (pošta Pilsen
Čechy.)

Jedine pravý

THIERRYHO BALSAM

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Ne-
dostízne pôsobivým liečivým prostried-
kom pri všetkých nemocach pľúc a prs,
mierni katarrh a zamedzuje vymety, od-
níma boľastný kašeľ a lieči 1 zastaralé
nemoce toho druhu. — Pôsobí výtečne pri
zánetu v krku, v chriptaní a pri všetkých
nemocach krku atd. — 3. Zabája dôkladne
každú horúčku. — 4. Hojí prekvapujúcim
spôsobom všetké nemoce jatier, žalúdka a
čriev, zvlášte žaludkové krče, koliku a trha-
nie v živote. — 5. Odníma boľast a hojí
zlatú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko
odvädive čisti krv i ľadviny, odníma hypo-
chondriu i fažkomysel'nosť, podporuje chuť
k jedlu a zažívaniu. — 7. Služi výtečne pri
boľasťach zubov, pri výžraních zuboch,
hnľobe úst a pri všetkých nemocach zubov
a úst, jako aj odstraňuje rihanie a neprijemný zápach z úst a
žalúdka. — 8. Je dobrým prostriedkom proti hlištiam pásmočníci a
proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnútorne ako po-
divný liečivý prostriedok za dobrý uznaný na všetky rany, červstvé
i staré, na jizvy, ružu, osý u, fistule, bradavice, **popáleniny,**
zmrzlé údy, na svrabu, podkožnice a výrazky, na rozpukané a
drsné ruky atd., a odníma hoľasti a hučanie v hlave, trhanie,
pakostnicu, hoľasti v ušách atd., o čom jasné vysvetlenie dáva
obširný návod k upotrebeniu. — 10. Je to vôbec liečivý prostried-
dok, ktorý tak vnútorne, ako zovnútorne s nepochybným výsled-
kom dá sa užívať, ktorý je veľmi reálny a dooľa neškodný a v
žiadnej rodine nemá jako prvá pomoc pri influenze, cholere s
iných nákazivých nemocach chybeľ. Všimnime si teda vždy shora
udané zelené známky ochranné! Kde neny žiadni sklad mohjo
balsamu, tam objednavajme priamo a adresueme **„lekárne u
Anjela strácu“ Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu.**
Protí napodotizneniu chráni najlepšie priamo
objednavka z mojej fabricky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojitých
fľašiek franko na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej
než 12 malých alebo 6 dvojitých fľašiek sa nezasiela. Zasiela sa
len proti predchádzému poukázaniu alebo dobiere obnosu.

Thierry A. lekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Sila a účinok

pravej Centifoliovej masti

Pravá Centifoliová masť uživa: Pri boľavých prsách šesti-
nedielok, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži,
pri vseliakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ranach,
slanom vredu nábehých nosách i pri kostijedu, pri ranách úcho-
dených, bodených, rezaných, drtných a straných, k vyťahnutiu
všetkých cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, plesku, brok-
kov trní atd., pri všetkých podobraninách a narastoch karbun-
kolocov, novotvoroch a raku, pri červe v prstoch, vredoch nechtov,
puzgíroch pri nobách chodom rozboľených, spáleninách všetkých
druhov, zmrzlých údoch, preležaní nemocných, naderoch krvných,
pri otoku uší a boľavých detí atd. atd. Centifoliová masť čím
starsia býva, tým je výtečnejšia v účinku! Je odporúčania hodné,
mať vždy v rodine zasobu tonoto jedine druhu zachovajú-
ceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasie-
lanie deje sa výhradne len proti predchádzému poukázaniu alebo
dobiere obnosu. Dva teglíky s poštovým portom, nákladný M
listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávok je -

**„Lekareň“ u Anjela stážcu ADOLFA
THIERRYHO v Pregrade u Rohitsch-
Sauerbrunnu.**

Oba tieto, dotyčno liečivosti jejich zvlášte výborné články,
neni sú podobrené skazlivosti, ho oproti čím sú staršie tým väčšiu
cenu maju a tým lepšej účinkujú, ani netrpia kroz zimu a horká, i
možu rozposielat sa v každej čiastke roka.
Zdarma rozposielame tlačenu knižočku, ktorá obsahuje výrazy
vďakov a uznania nečíslených a mnohoročných odberateľov liekov
mojich po celom svete. Túto knižočku rozposielam pri predbe-
žnom doposlani 20 hal. v listových kôlkoch. Odberateľom našim
doposielame knižočku franko a zdarma.

**Sklady u lekárnik: Jozefa Töröka a Dra
Eggera v Budapešti a L. Vértes Lugos.**